

Kotihoidontyön ergonomia

Tuula Putus
Turun yliopisto

Otsikko Demarissa 25.1.2015

- ▶ KODINHOIDON LAATU HUOLETTAA HOITAJIA - RISKI ASIAKKAAN TURVALLISUUDELLE JA EETTISESTI VÄÄRIN
- ▶ Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Superin tuoreen selvityksen mukaan kotihoito on yhä pahenevassa kriisissä.
- ▶ Kotihoidossa työskentelevät liiton jäsenet ovat huolissaan hoidon laadusta, asiakkaiden turvallisuudesta sekä työn kuormittavuudesta.
- ▶ Kyselyyn vastanneista vain viidennes oli sitä mieltä, että kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmat toteutuvat hyvin.
- ▶ Hoidon laatu huoletti 95 prosenttia, ja lähes 70 prosenttia koki, että työyksikössä on liian vähän henkilökuntaa.

Kyselyn tuloksia

- ▶ Kotihoidossa hoidettavat ovat entistä monisairaampia, jolloin hoitaminen on vaativampaa ja hoidettavan luona on tarpeen käydä useita kertoja vuorokaudessa.
- ▶ Valtaosa vastaajista koki työmäärän nousseen viimeisen vuoden aikana ja työn henkisen rasittavuuden lisääntyneen.
- ▶ Nykyisessä ammatissa työkyvyttömyyttä pelkäsi yhteensä noin puolet vastaajista.
- ▶ Alan vaihtoa viimeisen vuoden aikana oli harkinnut kaksi kolmasosaa vastaajista.

Tuloksia, jatkoa

- ▶ Huolta aiheuttaa, ettei henkilökunnalle anneta mahdollisuutta laadukkaisiin kotikäynteihin.
- ▶ Kun asiakkaan luona ollaan 10 minuuttia suunnitellun 30 minuutin sijaan, asiakkaan on mahdotonta saada tarpeitaan vastaavaa palvelua.
- ▶ - Vallalla oleva käytäntö on riski asiakkaan turvallisuudelle ja eettisesti väärin, Superin tiedotteessa todetaan.
- ▶ Superin selvityksen tarkoituksena oli tutkia kotihoidon tilannetta.
- ▶ Kotihoidon työntekijöille suunnattuun kyselyyn vastasi 2 408 superilaista lähi- ja perushoitajaa.

Vanhustenhoito tänään

- ▶ Sosiaali- ja terveysalalla työskentelee nyt noin 15 prosenttia Suomen työllisestä työvoimasta eli 384 000 henkilöä.
- ▶ Henkilöstö on erittäin naisvaltaista; miesten osuus oli vuonna 2008 runsas 11 prosenttia.
- ▶ Noin 17 prosenttia henkilöstöstä saavuttaa vuoteen 2020 mennessä 65 vuoden iän.
- ▶ Eniten eläkkeelle siirtyviä on kodinhoitajissa, sairaala- ja hoitoapulaississa ja osastonhoitajissa.
- ▶ Naisvaltaisen sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden keski-ikä on noussut voimakkaasti 1990-luvulta lähtien, niin että nykyisin yli puolet työntekijöistä on yli 45-vuotiaita.
- ▶ Työ- ja terveystieteiden mukaan sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden työkykyarviot heikkenivät vuodesta 1992 vuoteen 2005, mutta vuoden 2010 mittauksessa heikkeneminen pysähtyi huolimatta vastaajien keski-ikänsä noususta.

Haasteita ja palkitsevia tekijöitä

- ▶ Noin neljännes työsuhteista on määräaikaista, mikä osin johtuu naisvaltaisen alan vanhempainvapaista (Koponen ym. 2012).
- ▶ Yksityisten palveluntuottajien osuus on kasvanut, mutta edelleen kolme neljäsosaa työskentelee julkisella sektorilla.
- ▶ Työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen koetaan vaikeimmaksi työyksiköissä, joissa tehdään kolmivuorotyötä.
- ▶ Alalla työskentelevät ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä työhönsä.
- ▶ Työ potilaiden ja asiakkaiden kanssa palkitsee ja on antoisaa: asiakastyö tuottaa iloa ja mielihyvää, ja asiakkailta saadaan palautetta työssä onnistumisesta.

Laitos- vai kotihoito?

- ▶ Laitokset ja palvelutalot ovat nykyisin asuin- ja hoitoympäristö runsaalle 40 000:lle 75 vuotta täyttäneelle suomalaiselle, jotka tarvitsevat hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden.
- ▶ Lähes puolet heistä asuu palvelutalossa, kolmannes vanhainkodissa ja viidennes terveyskeskussairaalan vuodeosastolla.
- ▶ Yhä suurempi määrä yhä huonokuntoisempia sijoitetaan kotihoitoon.

Vanhusten / ikääntyvien hoito ja hoiva koskettaa meitä kaikkia

- ▶ Oma omainen on tai on ollut hoidettavana
- ▶ Itse olemme pian - tai ainakin joskus toivottavasti asiakaslinjalla
- ▶ Itsekin mietimme, miten eläke riittää tuleviin kustannuksiin
- ▶ Onko minulla varaa asua kotona, onko varaa olla asumatta?
- ▶ Jääkö puolisolteni/lapsilleni kohtuuton hoidon tai hoivan taakka?
- ▶ Jaksanko itse hoitaa puolisoani, kun hän vanhenee?
- ▶ Riittääkö tulevaisuudessakin osaavaa hoitohenkilökuntaa?

SOTE tulee - miten meidän käy?

- ▶ Vai: joulupukki tulee, pian saamme kaikki lahjoja. Olemmehan odottaneet kiltisti.
- ▶ Meillä on takana haasteellisia aikoja ja luultavasti vielä haasteellisempia on edessä.
- ▶ Kaikki vanhenemme.
- ▶ Mitä tänään suunnittelemme, se meillä on itsellä edessä asiakaslinjalla.
- ▶ Pitäisi tehdä enemmän vähemmällä - mutta viisaammin.
- ▶ TERVETULOA isojen asioiden äärelle oppimaan yhdessä ja toinen toisiltamme!